

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 7a/2000 vp**

Hallituksen esitys laeiksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on 31 päivänä toukokuuta 2000 pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hallituksen esitykseen laeiksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 137/1999 vp) sisältyvästä 1. lakiehdotuksesta sellaisena kuin se on hyväksytty valiokunnassa ensimmäisessä käsittelyssä. Lausuntoa on pyydetty niistä lakiehdotuksen kohdista, joista perustuslakivaliokunta

on tehnyt valtiosääntöoikeudellisia huomautuksia aikaisemmassa lausunnossa (PeVL 7/2000 vp), ja lakiehdotuksen 18 §:stä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- professori Raija Huhtanen
- professori Timo Konstari
- professori Kaarlo Tuori
- professori Veli-Pekka Viljanen.

LAKIEHDOTUS

Hallituksen esitykseen sisältyvä 1. lakiehdotus on otettu tämän lausunnon liitteeksi siinä muodossa kuin sosiaali- ja terveysvaliokunta on hy-

väksynyt lakiehdotuksen ensimmäisessä käsittelyssä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Alaikäisen asiakkaan asema

Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 10 §:n 3 momentin mukaan alaikäisellä on oikeus perustellusta syystä kieltää antamasta itseään koskevia tietoja lailliselle edustajalleen,

jollei se ole selvästi alaikäisen edun vastaista. Valiokunta piti aikaisemmassa lausunnossaan tätä ehdotusta perustuslaissa turvatus yksityiselämän suojan (10 §) ja oikeusturvan (21 §) vastaisena siltä osin kuin säännöksiä sovelletaan huostaanottoasiaan ja muuhun perhe-elämän suojaa nauttivaan asiaan.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on poistanut esityksestä kyseisen kohdan ja lisännyt 11 §:n 3 momenttiin säännökset alaikäisen mahdollisuudesta kieltää antamasta itseään koskevia tietoja lailliselle edustajalleen. Tämä uusi ehdotus merkitsee muun muassa sitä, että laillisella edustajalla on asianosaisen asemassa ollessaan aina oikeus tiedonsaantiin siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä säädetään. Perustuslakivaliokunta katsoo aiemman lausuntonsa perusteella, että lakiehdotus voidaan näin muutettuna tältä osin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Salassa pidettävien tietojen antaminen

Alkuperäisen lakiehdotuksen 17 §:n 4 momentin nojalla sosiaalihuollon viranomaisen saa antaa tietoja asiakkaan lailliselle edustajalle, muulle henkilölle tai yhteisölle siinä määrin kuin se on välttämätöntä viranomaisen järjestämän sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi tai toteuttamiseksi. Valiokunta teki aikaisemmassa lausunnossa tästä kohdasta kaksi valtiosääntöoikeudellista huomautusta. Valiokunnan mielestä momenttia oli ensiksikin perustuslaissa turvatus yksityiselämän ja henkilötietojen suojan (10 §) vuoksi välttämätöntä täsmentää sen selventämiseksi, että saman pykälän 1 momentin edellytysten tulee täytyttyä näissäkin tapauksissa. Lisäksi momentin perusteluihin verrattuna yleisluonteista muotoilua tietojen saajista piti valiokunnan käsityksen mukaan tarkentaa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotus täyttää selvästikin ensiksi mainitun valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen. Tietojen saajia ei tässä ehdotuksessa sen sijaan ole muotoiltu uudelleen. Tietojen antamiseen kytkeytyvää tarkoituksimäärittelyä on ehdotuksessa kuitenkin muokattu, sinänsä sääntelyä täsmentävään suuntaan. Valiokunnan mielestä tehtyjen muutosten kokonaisvaikutus on sellainen, että lakiehdotus voidaan tältä osin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Valiokunta esittää kuitenkin harkittavaksi, voidaanko tietojen saajat ilmaista esimerkiksi seuraavasti: "... antaa tietoja asiakkaan lailliselle edustajalle taikka *omaiselle*,

muulle *läheiselle* henkilölle tai yhteisölle, jolle ..."

Lakiehdotuksen 18 §

Lakiehdotuksen 18 § koskee tietojen antamista asiakkaan suostumuksesta riippumatta muissa kuin 17 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt ehdotukseen muutoksia, jotka täsmentävät sääntelyä ja parantavat sitä yksityiselämän suojan kannalta. Pykälä ei vaikuta lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen. Uudelleen muotoiltu 4 momentti on huomattavan vaikeaselkoinen, ja sitä tulisi selkeyttää.

Sosiaalihuollon viranomaisen oikeus salassa pidettäviin tietoihin

Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 20 §:n 1 momentin mukaan siinä mainitut viranomaiset, yhteisöt ja muut tahot ovat velvollisia antamaan sosiaalihuollon viranomaiselle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot ja selvitykset, joita viranomaisen tarvitsee sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi, sosiaalihuollon järjestämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi sekä viranomaiselle annettujen tietojen tarkistamista varten. Valiokunta piti aikaisemmassa lausunnossa näin laajaa tietojensaantioikeutta ongelmallisena perustuslaissa turvatus yksityiselämän suojan (10 §) näkökulmasta. Edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä oli, että momentissa eritellään tarkemmin, mitä ja ketä koskevia tietoja sosiaaliviranomaisen oikeus koskee, ja että tiedonsaannin kynnystä korotetaan sitomalla tietojen saaminen välttämättömyysvaatimukseen sekä että momenttia täydennetään säännöksiin tietojen luovuttajan oikeudesta kieltäytyä tietojen antamisesta erityisestä syystä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksessa sosiaaliviranomaisen tietojensaanti on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti sidottu välttämättömyysvaatimukseen. Lisäksi tietojensaanti on kohdistettu sosiaalihuollon asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttaviin tietoihin ja selvityksiin. Molemmat muutokset rajaavat jossain

määrin myös sitä, mitkä ja ketä koskevat tiedot voivat olla luovutuksen kohteena, vaikkakin sääntelyyn jää näiltä osin edelleenkin väljyyttä. Olennaisinta valiokunnan mielestä kuitenkin on, että sosiaali- ja terveystieteiden tekemät muutokset väistämättä lisäävät sosiaaliviranomaisen velvollisuutta perustella yksittäistapauksissa tietojensaantivaatimustaan.

Kyseisellä seikalla on merkitystä perustuslakivaliokunnan aikaisemmassa lausunnossa tarkoitettujen tietojen luovuttajan kieltäytymisoikeuden kannalta, mitä näkökohtaa ei ole erikseen otettu huomioon sosiaali- ja terveystieteiden ehdotuksessa. Perustuslakivaliokunta katsoo ehdotuksen täsmentyneessä muodossaan johtavan siihen, että tietojen luovuttaja voi tosiasiallisesti tietojen antamisesta kieltäytymällä saada aikaan tilanteen, jossa tietojen luovuttamisvelvollisuus eli säännöksen tulkinta voi tulla ulkopuolisen viranomaisen tutkittavaksi. Valiokunta pitää tätä

mahdollisuutta tiedonsaannin ja salassapitointiressin yhteen sovittamiseksi riittävänä aikaisemmassa lausunnossa tehdyn huomautuksen kannalta. Lakiehdotus voidaan siten tältäkin osin käsitellä tavallisen lain säätämisyhteisyydessä. Valiokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota 2 momentin muutokseen, jonka perusteella rahalaitokselle osoitettava pyyntö on saatettu päätöksentekomenettelyyn ja siten myös muutoksenhakujärjestelyjen piiriin.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta kunnioittavasti esittää,

että 1. lakiehdotus voidaan sosiaali- ja terveystieteiden I käsittelyssä hyväksymässä muodossa käsitellä tavallisen lain säätämisyhteisyydessä.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Ville Itälä /kok
vpj. Riitta Prusti /sd
jäsen. Tuija Brax /vihr
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vas
Jouko Jääskeläinen /skl
Paula Kokkonen /kok
Jouni Lehtimäki /kok
Johannes Leppänen /kesk

Hannes Manninen /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /kesk
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
Ilkka Taipale /sd
vjäs. Pekka Ravi /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jarmo Vuorinen.

1.

Laki**sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä ja asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään *palveluun* ja kohteluun sosiaalihuollossa.

2 §

(Kuten HE)

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *asiakkaalla* sosiaalihuoltoa hakevaa tai käyttävää (*poist.*) henkilöä;
(2 ja 3 kohta kuten HE)

2 luku

Asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet

4 §

Oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun

Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta *laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua* ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan.

(2 mom. kuten HE)

5 §

Asiakkaan oikeus saada selvitys toimenpidevaihtoehtoista

Sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle *hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä* erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset *samoin kuin* muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan.

(2 mom. kuten HE)

Jos sosiaalihuollon henkilöstö ei hallitse asiakkaan käyttämää kieltä taikka asiakas ei aisti- tai puhevian tai muun syyn vuoksi voi tulla ymmärretyksi, on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkitsemisesta ja tulkin hankkimisesta.

Jos on kysymys asiasta, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, on tulkitsemisesta ja kääntämisestä huolehdittava siten kuin hallintomenettelylain (598/1982) 22 §:ssä säädetään. (Uusi)

6 §

(Kuten HE)

7 §

Palvelu- ja hoitosuunnitelma

(1 mom. kuten HE)

Suunnitelma on laadittava, *ellei siihen ole ilmeistä estettä* yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa sekä 9 ja 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa asiakkaan ja hänen laillisen edustajansa taikka asiakkaan ja hänen omaisensa tai muun läheisensä kanssa. Suunnitelman sisällöstä ja asiaan osallisista on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

8 §

Itsemääräämisoikeus ja osallistuminen

(1 mom. kuten HE)

Asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Sama koskee hänen sosiaalihuoltoonsa liittyviä muita toimenpiteitä. *Asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu.*

Asiakkaan kuulemisesta ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä säädetään hallintomenettelylaissa (598/1982). (Uusi)

Asiakkaan tahdosta riippumattomista toimenpiteistä sekä asiakkaan hoitoon tai huoltoon liittyvistä pakotteista ja rajoituksista *sekä niitä koskevasta päätöksentekomenettelystä* sosiaalihuollossa on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

9 §

Itsemääräämisoikeus erityistilanteissa

Jos täysi-ikäinen asiakas ei sairauden, henkisen toimintakyvyn vajavuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi pysty osallistumaan ja vaikuttamaan palvelujensa tai sosiaalihuoltoonsa liittyvien muiden toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen taikka ymmärtämään ehdotettuja ratkaisuvaihtoehtoja tai päätösten vaikutuksia, *on asiakkaan tahtoa selvitettävä yhteistyössä hänen laillisen edustajansa taikka omaisensa tai muun läheisen henkilön kanssa.*

(2 mom. *poist.*)

Jos täysi-ikäinen asiakas on henkilöään tai vaurallisuuttaan koskevassa asiassa ilmeisen edunvalvonnan tarpeessa, tulee *sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen* tehdä holhustoimesta annetun lain (442/1999) 91 §:ssä tarkoitettu ilmoitus holhousviranomaiselle edunvalvojan määräämiseksi asiakkaalle.

10 §

Alaikäisen asiakkaan asema

(1 ja 2 mom. kuten HE)

(3 mom. *poist.*)

Jos alaikäisen henkilöä koskevassa yksittäisessä sosiaalihuollon asiassa *on perusteltu syy olettaa, että huoltaja ei voi puolueettomasti valvoa lapsen etua*, tulee sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen tehdä holhustoimesta annetun lain 72 §:ssä tarkoitettu hakemus tai 91 §:ssä tarkoitettu ilmoitus edunvalvojan määräämiseksi alaikäiselle, jos se on tärkeää alaikäisen edun turvaamiseksi. Alaikäisen toivomukset ja mielipide asiassa on selvitettävä 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

11 §

Tietojen antaminen asiakkaalle tai hänen edustajalleen

Asiakkaan ja hänen laillisen edustajansa oikeus saada tieto asianosaisena ja oikeus saada tieto asiakasta itseään koskevasta asiakirjasta määräytyy siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 3 luvussa säädetään. Menettelystä, jota noudatetaan tiedon antamisessa, säädetään mainitun lain 4 luvussa ja muutoksenhausta sen 33 §:ssä.

Asiakkaan oikeudesta tarkastaa häntä itseään koskevat sosiaalihuollon henkilörekisteriin talletetut tiedot säädetään henkilötietolaislaissa (523/1999).

Alaikäinen voi ottaen huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää antamasta itseään koskevia tietoja lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi alaikäisen edun vastaista. Jos alaikäinen tai hänen laillinen edustajansa ovat asianosaisena sosiaalihuoltoa koskevassa asiassa, laillisella edustajalla on kuitenkin oikeus tiedonsaantiin siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä säädetään.

12 §

Asiakkaan ja hänen edustajansa tietojenantovelvollisuus

Asiakkaan ja hänen laillisen edustajansa on annettava sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:ssä

tarkoitettulle toimielimelle ne tiedot, joita *tämä* tarvitsee sosiaalihuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa.

Asiakkaalle on annettava tieto siitä, mistä muualta ja mitä häntä koskevia tietoja voidaan suostumuksesta riippumatta hankkia. *Asiakkaalle on varattava tilaisuus tutustua muualta hankittuihin tietoihin samoin kuin tilaisuus antaa asiassa tarpeellista selvitystä.*

13 §
(Kuten HE)

3 luku

Salassapito, vaitiolovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

14 §
Asiakirjasalaisuus

(1 ja 2 mom. kuten HE)
Asiakirjan salassapidon lakkaamisesta sosiaalihuollossa on voimassa, mitä siitä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 31 §:ssä. (Uusi)

15 §
(Kuten HE)

16 §
Suostumus tietojen antamiseen

Salassapidettävästä asiakirjasta saa antaa tietoja asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään. Milloin asiakkaalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, tietoja saa antaa hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Tietoja ei kuitenkaan saa antaa alaikäisen asiakkaan laillisen edustajan suostumuksella, jos edustajalla itsellään ei ole oikeutta tiedon saantiin 11 §:n 3 momentista tarkoitettusta syystä.

17 §

Salassa pidettävien tietojen antaminen asiakkaan hoidon ja huollon turvaamiseksi

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tietoja saa antaa *toiselle* sosiaalihuollon viranomaiselle, sen toimeksiannosta sosiaalihuollon tehtäviä suorittavalle henkilölle tai yhteisölle sekä muulle viranomaiselle.

(3 mom. kuten HE)

Lisäksi sosiaalihuollon viranomainen saa 1 momentin 1—3 kohdassa säädettyillä edellytyksillä antaa tietoja asiakkaan lailliselle edustajalle taikka muulle henkilölle tai yhteisölle, *jolle tiedon antaminen on välttämätöntä* asiakkaan *tahdon* tai sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi taikka *sosiaalihuollon toimenpiteen* toteuttamiseksi.

18 §

Salassa pidettävien tietojen antaminen asiakkaan suostumuksesta riippumatta eräissä muissa tilanteissa

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun laissa tai henkilötietolaisa säädetään, sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja saa, jos se on välttämätöntä lapsen edun taikka erittäin tärkeän yleisen tai yksityisen edun vuoksi, antaa tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta asiakkaan tai tämän laillisen edustajan suostumuksesta riippumatta tuomioistuimelle tai muulle viranomaiselle asiassa, jossa sosiaalihuollon viranomaiselle on laissa säädetty oikeus tai velvollisuus panna asia vireille taikka osallistua vireillä olevan asian käsittelyyn tai toimeenpanoon antamalla lausunto tai selvitys taikka muulla vastaavalla tavalla. Lisäksi tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta saa antaa sosiaali-etuuksia käsittelevälle (*poist.*) viranomaiselle tai laitokselle etuutta koskevan väärinkäytöksen selvittämiseksi, jos väärinkäytöstä on perusteltua syytä epäillä.

Sosiaalihuollon järjestäjän tai toteuttajan tulee *pyydettyessä* antaa asiakkaan tai tämän laillisen edustajan suostumuksesta riippumatta tieto

salassa pidettävästä asiakirjasta poliisille, syyttäjäviranomaiselle ja tuomioistuimelle, jos se on tarpeen sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta säädetään ilmoitusvelvollisuus rikoslain (39/1889) 15 luvun 10 §:ssä, taikka jonka enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta.

Salassa pidettävästä asiakirjasta saa antaa oma-aloitteisestikin tiedon, kun epäillään edellä 2 momentissa tarkoitettua rikosta taikka silloin, kun epäillään jonkun syyllistyneen siinä mainittua vähäisempään rikokseen, jos sosiaalihuollon järjestäjä ja toteuttaja arvioi sen olevan välttämätöntä lapsen edun taikka erittäin tärkeän yleisen tai yksityisen edun vuoksi.

Sosiaalihuollon viranomaisen saa 1—3 momentissa tarkoitettujen tapausten lisäksi antaa tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta (*poist.*), jos se on välttämätöntä tarkistettaessa sosiaalihuollon viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi olennaisen tärkeää tietoa tilanteissa, joissa viranomaisella itsellään on oikeus saada tieto.

19 §

Vaitiolo-velvollisuudesta poikkeaminen ja sen lakkaaminen

Mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tai tässä laissa säädetään asiakirjasalaisuuden lakkaamisesta tai siitä poikkeamisesta, koskee soveltuvin osin myös vaitiolo-velvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa.

4 luku

Sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta salassa pidettäviin tietoihin ja virka-apuun

20 §

Velvollisuus antaa sosiaalihuollon viranomaiselle oikeus saada salassapidettäviä tietoja

Valtion ja kunnan viranomaisen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, kansaneläkelaitos, eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelai-

tos, vakuutuslaitos, koulutuksen järjestäjä, sosiaalipalvelun tuottaja, terveyden- ja sairauden hoitotoimintaa harjoittava yhteisö tai toimintayksikkö sekä terveydenhuollon ammattihenkilö ovat velvollisia antamaan sosiaalihuollon viranomaiselle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat sosiaalihuollon asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttavat tiedot ja selvitykset, jotka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän vuoksi ovat välttämättömiä asiakkaan sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi, sosiaalihuollon järjestämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi sekä viranomaiselle annettujen tietojen tarkistamista varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee myös rahalaitosta, jos sosiaalihuollon viranomaisen ei saa riittäviä tietoja ja selvityksiä edellä mainituilta tahoilta ja jos on perusteltua syytä epäillä asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tulee esittää kirjallisena rahalaitokselle ja pyynnön esittämistä koskevan päätöksen on oikeutettu tekemään sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen määräämä sosiaalihuollon viranhaltija. Ennen kuin pyyntö tehdään rahalaitokselle, on asiakkaalle annettava siitä tieto.

21 §

Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Sosiaalihuollon viranomaisen voi saada veroviranomaisilta ja kansaneläkelaitokselta teknisen käyttöyhteyden avulla näiden henkilörekistereissä olevia edellä 20 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä henkilötietoja asiakkaan suostuksesta riippumatta maksun määräämistä ja tietojen tarkistamista varten. Sosiaalihuollon viranomaisen tulee etukäteen ilmoittaa asiakkaalle tästä mahdollisuudesta.

(2 mom. kuten HE)

22 §

(Kuten HE)

5 luku

Muistutus ja sosiaaliasiamies

23 §

Muistutus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Muistutuksen tekeminen ei rajoita asiakkaan oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta asiakkaan oikeuteen kannella asiastaan sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille.

24 §

(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

25 ja 26 §

(Kuten HE)

27 §

Tietosuojaa ja virka-apua koskevien säännösten soveltamisala

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Mitä edellä tässä laissa säädetään salassapitovelvoitteista ja niistä poikkeamisesta sosiaalihuollossa koskee myös sitä, joka on saanut sa-

lassapidettävän tiedon edellä 3 ja 4 luvussa ja tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa.

Kun tuomioistuimessa ilmaistaan tämän lain mukaan salassapidettävä tieto, suullinen käsittely on tarpeellisin osin toimitettava yleisön läsnäolematta sekä oikeudenkäyntiaineisto pidettävä salassa siten kuin oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) 9 §:n 2 momentissa säädetään. Menettelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä mainitussa laissa säädetään.

28 §

(Kuten HE)

29 §

Rangaistusvastuu

Rangaistus 14 §:ssä tarkoitetun asiakirjan salassa pitämistä koskevan velvollisuuden sekä 15 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

7 luku

Voimaantulosäännökset

30 §

(Kuten HE)